

A Magyar Linux: UHU

Sokáig érte az a vád a Linuxot, hogy multimédiában nagyon gyenge. Nos ez az utóbbi 1-2 évben jelentősen megváltozott. Ha van is a Linuxnak némi hátránya e téren, az folyamatosan csökken. És ez igaz az UHU-Linuxra is.

Minden operációs rendszer tartozéka a mixer. Ez egy mini keverőpult, ahol számos audio-sáv hangerejét megváltoztathatjuk. A komolyabb darabokon ezek mellett pedig még a hangszín, pár effekt, és a 3D-s hangok szabályozását, megváltoztatását is lehetővé teszik. Azonban ebből is több féle létezik. Alapvetően két programmal találkozhatnak a felhasználók, az egyik a Kmix, másik pedig a Gnome-ALSA Mixer. Előbbi a KDE, utóbbi a Gnome felhasználói felülettel együtt települ gépünkre. Mindkét program képes beépülni az adott ablakkezelő tálcájába, így könnyen elérhető és hasznos társ válhat belőle. Személyes meglátásom, hogy a Gnome alá fejlesztett ilyen programok mintha kiforrottabbak lennének.

A Gnome-ALSA-mixer több beállítási lehetőséget ad, mint a KDE-s Kmix, ráadásul finomabban lehet vele dolgozni. A Kmix mindössze az adott sávok hangerejének szabályozására használható, többet nem tud. A Gnome hangrögzítője is stabilabbnak bizonyult a Krecnél.

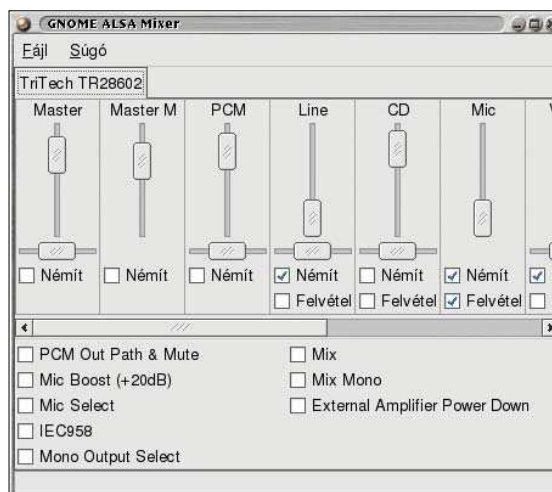
Ezt a saját tapasztalatomra alapozom: a Compaq Armada M700 laptopon, ESS-Maestro 2 hangkártyával katasztrofális minőséget produkált a Krec, amihez képest a Gnome hangrögzítője kifejezett felüdülés volt. Azért persze senki ne várjon tőle csodát, hiszen egyik sem komolyabb felhasználásra készült.

Lejátszás terén még jobban áll az UHU. Az xmms manapság már szinte nélkülözhetetlen minden Linux összeállítás esetén, így itt, az UHU-ban is megtalálható.

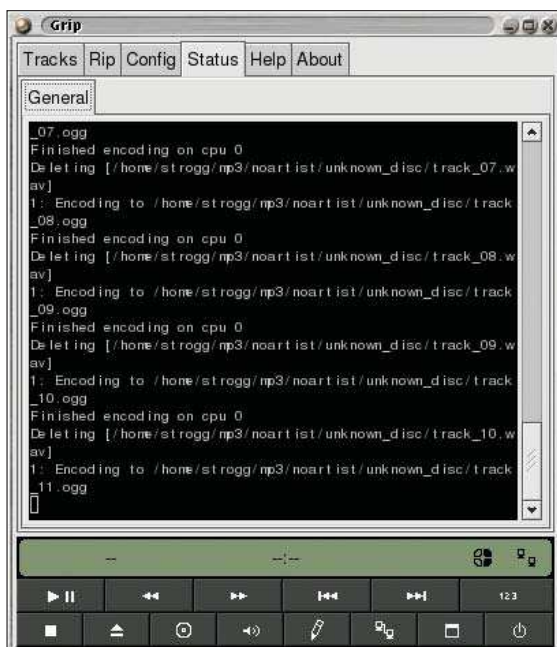
Ez az a lejátszó, amelyet a Linux winamp-jának is neveznek, hisz majdnem ugyanazt tudja. Sőt, bizonyos bővítmények megléte esetén videót is lejátszik, (akárcsak a másik rendszerbeli rokona) és sok más funkció is megvalósítható vele. (rengeteg formátum, vizuális, és audio effektek, stb...) CD lejátszásra a gnome CD player éppúgy alkalmas, mint a KDE alatti KsCD. Utóbbinak előnye, hogy képes beépülni a tálcára, és onnan bármikor, kattintásra elindítani a Cd lejátszást. A sort még hosszasan lehetne folytatni, a multimédiás lehetőségek mérlegelése nem azonban itt kezdődik, hisz ezek alapfunkciók. Nézzük tovább...

Audió tömörítés, rippelés

Hosszas kísérletezgetés után úgy láttam, hogy a legjobb CD rippelő program linuxra a Grip. Kényelmes használni, a se-

bességével sincs gond, és kellemesen, sokféle módon állítható be, mégsem túl bonyolult a kezelése. Számos hasonló program válik nehezkessé azért, mert a készítők mindent bele akarnak zsúfolni, és a végeredmény egy programnak látszó állatorvosi ló lesz. Ezért a kezelés nehezkessé válik, és aki pusztán kedvenc dalait szeretné mp3-ban tudni, annak mindenképpen kényelmetlen is. Nos a Grip nem esik ebbe a hibába. Jó érzékkel ismeri fel, hogy hol a határ, mikor kezd a funkcionalitás a kezelhetőség rovására menni. De lássuk mit is tud pontosan? A program telepítése az apt-get-el történik, igencsak gyorsan, ami elsősorban annak köszönhető, hogy nem túl nagy méretű (337 KB) programról

van szó. A telepítés után vagy konzolból indítjuk a „grip” paranccsal, vagy pedig menüből. Célszerű a program indítása előtt behelyezni a CD-t (ez nem kötelező, csak kényelmesebb), ugyanis az induláskor az első fül amit meglátunk, a „Tracks”. Ha behelyeztük a CD-t, nyomban láthatjuk is a sávokat.

Itt akár ki is jelölhetjük azonnal, mit szeretnénk leszedni. A következő fül, a „Rip”. A program, nagyon felhasználóbarát módon, többféle lehetőséget ajánl fel, szó szerint gombnyomásra. *Rip+encode*, *rip only*, ezek megszakítása, vagy a DDJ Scan. Ugyanitt egyébként a CD szektorai szerint is megadhatjuk, hogy mit is szedjen le a korongról. Illetve, ha már elindítottuk a rippelést, a kiválasztott funkcióknak megfelelően láthatjuk, hogy hol is tart a program. A harmadik a „Config” fül. Valószínűleg itt fogunk a legtöbbet időzni. Olyan sokféle beállítást ajánl fel, amely több mint elegendő egy profi válogatás elkészítéséhez. Megadhatjuk a CD eszközeirőjének a helyét, a külső rippelő programot (cdparanoia, cdda2wav, other), a kiválasztott program „parancssori” paramétereit (pontosabban finomíthatjuk, mert előre ki van töltve), és megadhatjuk az encoder típusát is (Ba1deenc, Lame, mp3encode, gogo, oggenc). Én általában az ogg-ot javaslom, mivel ekkor az ogg-vorbis nyílt formátumú kódoló .ogg kiterjesztésű fájlokat hoz létre. Ez valamivel jobb minőséget, és kisebb

fájl méretet produkál mint az mp3, ráadásul teljesen nyílt formátum, mentes mindenféle licenz-problémától. (amely mint tudjuk egyre komolyabban sújtja az mp3-at, ezért terjedhet az .ogg olyan gyorsan.) Természetesen mondanom sem kell talán, hogy az UHU-ban lévő xmmms alpból le tudja játszani az .ogg fájlokat. A többi beállítási lehetőség már az internet felé mutat: A CDDDB adatbázisok elérését, és a proxy-t állíthatjuk be, ha szükségét látjuk. Egy profi válogatáshoz valóban elkél.

Az utolsó hasznos fő fülecske, a „Status”. Itt követhetjük nyomon, hogy mit is csinál éppen a program, amikor dolgozik.

Mindez nem hangzik túl soknak, de valljuk be, az esetek 95%-ban nincs is szükségünk ennél többre. A program alján található vezérlőgombok pedig nevétségesen egyszerűvé teszik a kezelését. Véleményem szerint ez az egyik legjobb program, amelyet mp3, vagy ogg gyűjtemény létrehozására érdemes használni. Sebességére igazán nem lehet panasz, hisz a mai processzorok teljesítménye mellett teljesen rutinfeladat egy CD leszedése, és tömörítése. Nálam ez a művelet közel 20 percig tart egy Duron 800 Mhz-es gépen, és 700 MB méretű CD esetén. Mindeközben több példányban fut az OpenOffice.org, mail kliens, irc kliens, vagy éppen egy kisebb játék.

Hangszerkesztés UHU-n

Már linuxon sem ördögösség a hang-adatok szerkesztése. Az Audacity nagyon népszerű, és igen jó program, 1.2.1-es, meglehetősen stabil verzióját érdemes használni, amely letölthető a <http://audacity.sourceforge.net> címről. De létezik .uhu csomagban is, a telepítés ez esetben szintén az apt-get-el történik.

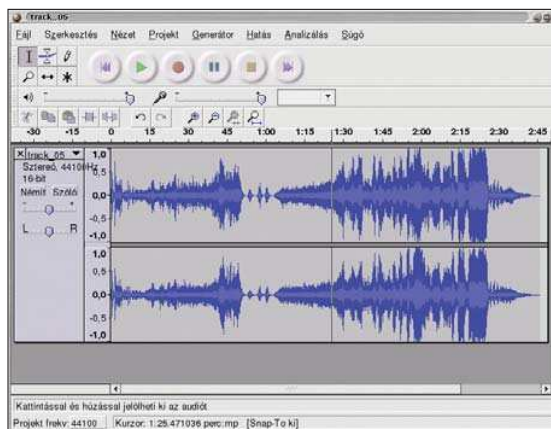
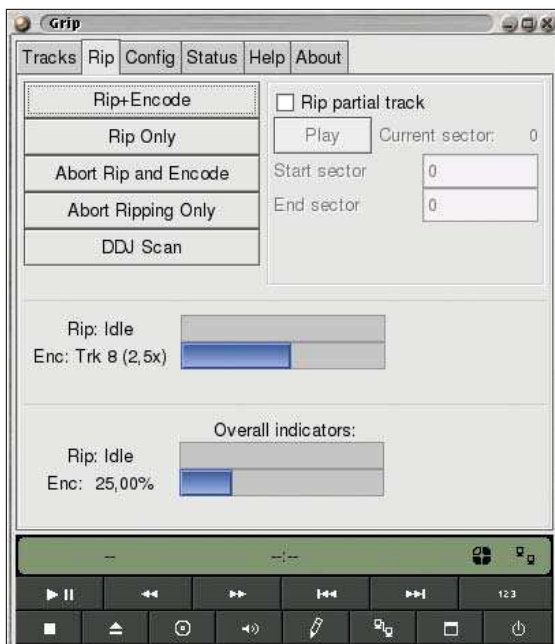
Célszerű először a wxWidgets készletet telepíteni, mivel erre feltétlen szüksége van. A program indulásakor kellemes, átlátható, és határozottan ízléses külsejű felület fogad minket, gyakorlatilag azonnal munkára készen.

A beállításokra mindenképpen vessünk egy pillantást, hisz ha esetleg több hangkártyánk van, érdemes beállítani őket. Nem árt továbbá vetni egy-egy pillantást minden menüpontra, mert nem mindig helyes, amit ő annak gondol.

Ha úgy látjuk, hogy minden rendben, akkor akár munkához is láthatunk. Erre többféle lehetőségünk is van, egész pontosan három. A program ugyanis képes digitalizálni, külső fájl megnyitni (ogg, mp3, wav), vagy projekt-et nyitni. A digitalizálásnál aprónak tűnő, ám a kényelmet nagyban szolgáló megoldás, hogy bárhonnán képes fogadni az adatot, tehát a hangkártya bármely bementi pontjáról tudunk felvenni.

Ez természetesen akkor is igaz, ha bakelit lemezes lemezjatszónkat csatlakoztatjuk, vagy éppen egy külső CD lejátszót. A felvétel közben azonnal látható és hallható az eredmény, sőt korrekciókra is lehetőségünk nyílik. Persze ennek akkor még nem sok értelme van, hisz úgy is átfutunk a teljes anyagon.

Több hasznos, és egyszerű módja is van a felvételeink javításának. A normalizálás akkor jön jól, ha a hangerőt szeretnénk egy részen valamivel visszavenni, és máshol érintetlenül hagyni. Ekkor egérrel kijelöljük a kívánt részt, majd kiválasztjuk a *Hatás->Normalizálás* menüpontot.

a végleges. Csak ezután kattintsunk a „zaj eltávolítása gombra”. Fontos, az előnézet használata, hisz ha nem vagyunk elégedettek az eredménnyel, a preview feletti csúszkán állítva még javíthatunk rajta.

A tempó- és sebességmodosítás akkor jön jól, ha például magnóról vettünk fel, amely lassabban csévélt. Esetleg saját dallamokkal kísérletezünk, és kíváncsiak vagyunk arra, hogyan is hallatszik mindez gyorsabban. Ekkor használjuk a „Hatás->Tempó” és a „Hatás->Sebesség” pontokat. Ha kizárólag a tempót szeretnénk módosítani, okos dolog, ha a „Hatás->A tempó módosítása” pontot választjuk, ugyanis ekkor csak a tempó módosul, ellentétben az előzővel, ahol a hangmagasság is.

Ezzel mindössze a legfontosabb pár funkcióját ismertettem az audacity-nek. Nagyon profi még a visszhang effektje, a fel- és lekeverések, a sávok felcserélése, a mély kiemelése, és a hangszínnel végezhető műveletek is.

Nagyon kényelmes, hogy gond nélkül kezel közvetlenül is mp3, illetve .ogg tömörített állományokat, amivel sok időt takaríthatunk meg. (Figyelem! mp3 esetén külön be kell állítani, hogy melyik kódolóprogramot szeretnénk használni.)

Az audacity részletes bemutatása természetesen lehetetlen vállalkozás lenne, annyi mindent tud. Rendkívül impresszív, stabil, és gyors kis program, a nagyok tudásával felvértezve.

Elmondható róla, hogy csak annyit tud, amennyire szükség van, de azt nagyon. Nincsen több tonna gomb, és beállítópanel, kezelése kényelmes, határozottan „kézreáll” minden feladatban amire csak használni szeretnénk.

Olykor (ilyen téren mindenképpen) tanulhatnának tőle a kereskedelemben kapható „nagyok”.

Mindenkinek ajánlom figyelmébe ezt a programot.

Külön köszönet Mucsina Norbert Jánosnak, aki bevezetett az audacity feldolgozás rejtelmeibe, és sokat segített az audacity használata során.

Dancsok „strogg” Zoltán (strogg@mail.tvnet.hu)

Jelenleg technikai szerkesztőként dolgozik a BME-OMIKK-nál, ahol oktat is. Emellett egyetemi képzésben vesz részt, programozó matematikus szakon. Négy éve foglalkozik Linuxszal. Szabadidejében operációs rendszereket gyűjt és weblapot vezet.

Válasszuk a „Normalize amplitude to -3 dB” pontot, és készen is vagyunk. A másik fontos, (és valószínűleg nagyon gyakran használt) lehetőség, a zajszűrés. Ez egy rendkívül sokoldalúan használható modul, és igen jól működik.

Nem kell mást tennünk, mint kikeresni azt a részt, ahol kizárólag a zaj hallatszik. (általában a számok legeleje az, amikor még nem szól a zene, de a felvétel már megy.)

Ezt a részt kijelöljük, majd *Generátor->Csend* menüpontot használva létrehozunk egy ugyanolyan hosszúságú részt, de most már a zaj nélkül. Ezután kijelöljük a teljes anyagot (a zajmentest is), majd a *Hatás->Zajszűrő* opcióval készítsünk zajprofil. Ebből fogja tudni pontosan a program, hogy mit is kellene eltüntetnie. Ismét *Hatás->zajszűrés*, és válasszuk ki a z előnézet pontot. Hallgassuk meg, hogy milyen is lesz